

По-близко до историческата правда е обаче твърдението на З. Стояновъ изложено въ неговата книга „Четитѣ въ България“, въ която голѣмиятъ изследвачъ на нашето минало е събралъ интересни материали отъ баба Тонка Тиховица, отъ други съвременници, а може би и отъ бивши обитатели на русчушкия затворъ, както и отъ Гугуто, който вѣроятно е билъ още живъ преди на написването на горната книга (1883—1885). Тия сведения, въплотени въ хубави страници не сж опровергани и до днесъ, затова и иматъ своята историческа стойностъ. Тамъ Захари Стояновъ говори, че Караджата, нито е отровенъ, нито обесенъ, а е умрѣлъ въ затвора отъ тежкитѣ си рани¹⁾.

Съ вдъхновено проникновение е възсздадена героичната смъртъ на Караджата въ русчушкия затворъ отъ писателя Змей Горянинъ, въ историческия му романъ „Дунавътъ тече“ (книга първа „Свѣтлини и сѣнки“), възъ основа на историческата правда, и затова не можемъ да не цитираме тия хубави страници, които даватъ представа за последнитѣ часове отъ живота на тоя бележитъ български войвода, чиято самоотверженостъ и безстрашие оставатъ въ пантеона на безсмъртието и славата:

¹⁾ З. С т о я н о в ъ, Четитѣ, стр. 238.